

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

XI

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

25-26 квітня 2024 року

Матеріали

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ ХІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ,
ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 25-26 квітня 2024 року)

Суми, 2024

С-70 Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства:

Матеріали одинадцятої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 25–26 квітня 2024 р.)

/ уклад. М. М. Набок. Суми : Сумський державний університет, 2024.

300 с.

До збірника увійшли наукові матеріали, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, етнолінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних мовознавчих та літературознавчих дисциплін. Складовою збірника є наукові розвідки з питань релігії та культури, соціальних і міжкультурних комунікацій, психологічної теорії та практики, соціологічних досліджень.

Для викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, студентів, учителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв та коледжів, усіх, хто цікавиться питаннями соціогуманітарного напрямку.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Враховуючи отримані результати та зроблені нами висновки, подальшого дослідження потребують такі проблеми як результативність соціальної реклами, фактори її динаміки в сучасних умовах. Цінність отриманих результатів полягає у виявленні основних напрямів розвитку соціальної реклами на рівні громади та держави, її поширенні з врахуванням потреб населення, прогнозованих викликів, зумовлених змінами зовнішнього та внутрішнього середовища.

Список використаних джерел:

1. В Україні налічується 3 мільйони людей з інвалідністю. Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій. 2023. 22 вер. URL : <https://minre.gov.ua/2023/09/22/v-ukrayini-nalichuyetsya-3-miljony-lyudej-z-invalidnistyu/> (дата звернення: 09.02.2024).

2. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 р. № 270/96-ВР. База даних «Законодавство України». ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-вр#Text> (дата звернення: 20.04.2024).

3. У Львові затвердили перелік соціальної реклами на 2023 рік. Львівська міська рада. URL : <https://city-adm.lviv.ua/news/society/social-sphere/294684-u-lvovi-zatverdily-perelik-sotsialnoi-reklamy-na-2023-rik> (дата звернення: 20.04.2024).

4. У мерії затвердили перелік розміщення соціальної реклами на 2021 рік. Львівська міська рада. URL : <https://city-adm.lviv.ua/news/society/social-sphere/283246-u-merii-zatverdily-perelik-rozmishchennia-sotsialnoi-reklamy-na-2021-rik> (дата звернення: 20.04.2024).

Поліна Павленко,

студентка Сумського державного університету

ВОЛОНТЕРСТВО В АВСТРІЇ: СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ І МЕДІЙНИЙ АСПЕКТИ

Волонтерська діяльність українців за кордоном відображає суспільну активність і готовність допомагати у складних ситуаціях. Дослідження

волонтерської діяльності українців за кордоном є нагальним у контексті сучасних глобальних викликів і кризових ситуацій, в яких волонтерство може відігравати значну роль у наданні допомоги та підтримки. Враховуючи активний розвиток громадянського суспільства в Україні, важливо розуміти його зв'язки зі світовим співтовариством через волонтерські ініціативи.

Предметом авторського зацікавлення є волонтерство в Австрії в інтересах України. Відтак запропоновані тези відзначаються не лише актуальністю, а й новизною, що передусім полягає у спробі систематизувати та проаналізувати волонтерську діяльність за кордоном – в Австрії – як самостійний феномен, що може стати інформаційним приводом для майбутнього журналіста. Разом із тим аналіз волонтерської діяльності в Австрії може суттєво увиразнити явище волонтерства загалом та стати тлом для порівняльного аналізу цих соціокультурних феноменів в Україні та Австрії. Отримані результати сприятимуть розумінню ролі волонтерства в українському громадянському суспільстві та його взаємодії зі світовими процесами. Результати дослідження можуть стати підґрунтям для подальших наукових досліджень в галузі соціології, політології та культурології.

Мета – з'ясувати явище волонтерства в Австрії та його вплив на українське суспільство. Завдання: 1) означити характеристики та особливості організації волонтерства в Австрії; 2) описати способи висвітлення у медіапросторі волонтерської діяльності за кордоном.

Зазвичай волонтерство визначають як соціальне явище, безкорисливий прояв добровільної підтримки людям чи громадам. В Україні це явище набуло особливої необхідності чи не найбільше з початком активних бойових дій, розпочатих країною-агресоркою ще 2014 року. Як зауважує В. Руденко, «початок повномасштабного вторгнення росії в Україну – стало революційним поштовхом для підвищення соціальної відповідальності населення, відчуття долученості до спільної, надважливої справи» [1], змінюючи масштаби та алгоритми організації волонтерського руху. Утім якщо психологи та соціологи зацікавлені передусім у явищі волонтерства як психосоціальному феномені, то у фокус зацікавлення

медійників потрапляє медіаобраз цього унікального явища. Саме журналісти сприяють активному осмисленню та пропаганді волонтерської справи, висвітлюючи її медійно.

Автор матеріалів у зв'язку з вимушеним переселенням вже тривалий час знаходиться в Австрії, маючи можливість спостерігати за організацією волонтерських рухів у цій країні. На основі власних спостережень, досвіду та отриманої допомоги цілком закономірно постала зацікавленість описати волонтерство в Австрії серед тих, хто є резидентом країни вже довгий час, а також став заручником соціальних і політичних обставин у рідній країні. Фокус спостережень має дві фокалізації – з позицій українців-резидентів Австрії та тих, хто має високу мотивацію долучатися до допомоги Україні.

Варто зазначити, що волонтерити можуть особи з високими комунікативними здібностями, відповідальні та активні, наділені глибокою емпатією, щиро мотивовані на безкорисливу допомогу. Це риси волонтера, орієнтованого на ефективну реалізацію допомоги і співпраці. Ще одним важливим чинником продуктивної координації у волонтерській справі є ставлення країни, чиї громадяни чи резиденти організовують допомогу. Австрія – дружньо налаштована країна, що прихистила велику кількість вимушено переселених українців. У ній на високому адміністративному рівні організовано благодійні фонди, осередки надання гуманітарної допомоги, громадські добровільні спільноти (Ukraine Arrival Center, Austria Center Vienna, Hauptbahnhof, SOS Kinderdorf та ін.). Разом із тим Австрія добре координувала українців-біженців через систему медійного інформування про сайти з безкоштовним житлом і їжею, гуманітарною допомогою, а також про платформи та проекти (Samariterbund, Caritas, ZIMMER SUCHEN, Elinor, Volkhilfe та ін.), що можуть надавати допомогу українцям. На допомогу переселенцям австрійські регіональні адміністративні центри пропонують долучатися до інформаційного простору у соціальних мережах, групах у Whatsapp, Telegram-каналах та інших застосунках, що є свідченням серйозно організованої медійної підтримки тих, хто опинився у складних життєвих обставинах у зв'язку з

вимушеним переселенням. Як зауважує М. Рудик, «соціальні медіа стали тим майданчиком, де обмін інформацією відбувається набагато швидше, оперативно можна знайти хорошу аналітику, яка була фактично витіснена з інформаційного простору» [2, с. 254], акцентуючи на ефективності долучення цих популярних джерел медійного дискурсу сьогодення.

Окрім професійного консультування юристами та лікарями, які знають українську мову або є громадянами України, на особливу увагу серед журналістів заслуговує функціонування фонду «GoFundMe», організоване з метою підтримки незалежних медіа в Україні. Під девізом «Keep Ukraine's media going» («Збережемо українські медіа») ця організація з початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну підтримувала українські незалежні медіа та продовжує активно допомагати українським журналістам тримати інформаційний фронт.

Важливим медійним компонентом, що сприяв активізації волонтерства для України серед австрійських громадян та українців, хто з різних причин опинився в Австрії, є медійний простір цієї країни, що виважено відстежував і висвітлював ключові події війни між Україною та Росією. Впливові та потужні австрійські медіа – «Der Standard», «Die Presse», «Trend», «Profil» та ін. активно представляли аналітичні публікації, репортажі і розслідування на тему протистояння України країні-агресорці. До речі, останнє видання системно і аналітично виважено підтримує Україну у світовій політиці та економіці, вважаючи, що президент Володимир Зеленський є одним із найвпливовіших політиків сьогодення [3]. Медійне висвітлення австрійськими виданнями воєнного українського дискурсу сприяло активізації і поширенню волонтерських рухів на підтримку України.

Отже, медіа відіграють важливу роль у висвітленні волонтерства, сприяючи поширенню ідей громадянської активності та стимулюючи інших до участі в добровільній діяльності. Медійний дискурс Австрії активно долучається до активізації та популяризації волонтерства серед австрійців та вимушено переселених українців на благо України, підтримуючи її економічно, соціально, культурно.

Список використаних джерел:

1. Руденко В. Волонтерство як провідне явище в процесі забезпечення соціальної безпеки України: еволюція, значення, сучасний стан та проблематика. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2546>
2. Рудик М. Нові ролі і функції соціальних медіа у волонтерській діяльності в період російсько-української війни з 24 лютого 2022 року. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2023. Випуск 52-53. С. 254–261.
3. Mensch des Jahres: Wolodymyr Selenskyj: Der Mann, der die freie Welt wachrüttelte. Dezember 2022. URL : <https://www.profil.at/menschdesjahres/wolodymyr-selenskyj-der-mann-der-die-freie-welt-wachruettelte/402254583>

Науковий керівник – Черниш А. Є., доктор філологічних наук, старший викладач кафедри журналістики та філології Сумського державного університету.

Анна Авраменко,

студентка Сумського державного університету

КОМУНІКАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА З ЛЮДЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ПІДТРИМКА ТА ЗАДОВОЛЕННЯ ПОТРЕБ

Комунікація є процесом спілкування та передачі інформації між людьми або їх групами у вигляді усних і письмових повідомлень, мови тіла тощо. Комунікація існує в кожній сфері людської діяльності, адже передача та отримання інформації відбувається в природі та суспільстві постійно.

У сучасному суспільстві люди, які мають інвалідність та особливі потреби часто зустрічаються з нерозумінням і потерпають від того, що залишаються поза процесами достатньої, ефективної комунікації. У суспільстві значна частина людей не обізнані в тому, як правильно комунікувати з такими людьми. І це в